

Nd.

474. Nefndarálit

[160. mál]

um frv. til l. um frádrátt frá skattskyldum tekjum manna vegna fjárfestingar í atvinnurekstri.

Frá l. minni hl. fjárhags- og viðskiptanefndar.

Frumvarp þetta og fylgfrumvarp þess, 159. mál, fela í sér lækkun tekjuskatts í þágu þeirra sem eiga og reka fyrirtæki eða fjárfesta í atvinnurekstri. Engar upplýsingar hafa fengist við meðferð málsins um tekjutap ríkissjóðs. Undirritaður telur það því óverjandi með öllu að afgreiða frumvarp þetta eins og það liggur hér fyrir og leggur til að það verði fellt.

Ljóst er að tekjutap ríkissjóðs af samþykkt frumvarpsins mun hafa í för með sér aukinn halla í ríkisbúskapnum. Minni hl. telur eðlilegra að nýta svigrúm ríkissjóðs, ef eitthvert er, til þess að bæta félagslega þjónustu. Má í þessu sambandi minna á margs konar félagsleg framfaramál sem ríkisstjórnin stöðvar nú með skírskotun til mikils kostnaðar fyrir ríkissjóð. Á sama tíma er fellt niður álag á ferðamannagjaldeyri og um leið eru skorin stórlega niður framlög til Framkvæmdasjóðs fatlaðra.

Frumvarpið er liður í þeirri stefnu ríkisstjórnarinnar að færa fjármuni frá fólki til fyrirtækja. Ekki er á vísan að róa með ávinning af samþykkt frumvarpsins. Ríkisstjórnin fullyrðir að samþykkt þess muni fjölga stórlega atvinnutækifærum, en það verður að draga í efa að verði. Miklu fremur er líklegt að frumvarpið hygli þeim fjármagnseigendum, sem fyrir eru, án þess að það hafi í för með sér fleiri störf.

Það kom fram við meðferð málsins í neðri deild að formaður Félags endurskoðenda taldi mjög erfitt að vinna eftir þeim hugmyndum sem fram koma í frumvarpi þessu og skattstjórnin í Reykjavík gagnrýndi ýmsa þætti þess þar sem þeir væru erfiðir, dýrir og flóknir í framkvæmd. Þá kom enn fram að starfsmenn fjármálaráðuneytisins geta enga mynd gert sér af því tekjutapi sem ríkissjóður verður fyrir.

Undirritaður vísar að lokum í þskj. 355 þar sem er að finna nefndarálit minni hl. fjárhags- og viðskiptanefndar efri deildar um þetta mál, þeirra Sigríðar Dúnu Kristmundsdóttur, Ragnars Arnalds og Eiðs Guðnasonar. Ályktun þessa nefndarálits verður hin sama, eða sem hér segir:

„Frumvarpið var sent Alþýðusambandi Íslands og Bandalagi starfsmanna ríkis og bæja til umsagnar. Hvor tveggja samtökin hafa svarað og lýst yfir andstöðu sinni við frumvarpið. Umsagnir ASÍ og BSRB eru birtar hér sem fylgiskjöl.

Í lokaorðum umsagnar miðstjórnar ASÍ, sem samþykkt var einróma á fundi miðstjórnar Alþýðusambandsins 2. febr. s. l., segir:

„Umsögnin er einföld: Tillögurnar eru eðlilegur þáttur í þeirri samfelldu stefnu ríkisstjórnarinnar að gera þá fátæku fátækari og þá ríku ríkari. Alþýðusambandið getur ekki gert þá stefnu að sinni.“

Hér er komið að kjarna málsins. Við undirritaðir nefndarmenn fjárhags- og viðskiptanefndar efri deildar teljum að miklu brýnna væri að **bæta kjör lágtekjufólks** með breytingum á skattalögum fremur en að veita atvinnurekendum enn frekari skattfríðindi. Við leggjum því til að frumvarp þetta verði fellt.“

Alþingi, 20. mars 1984.

Svavar Gestsson.

Fylgiskjal I.

Fjárhags- og viðskiptanefnd Ed.
form. Eyjólfur Konráð Jónsson
Alþingi v/Austurvöll
101 Reykjavík.

Reykjavík, 3.2. 1984.

Eftirfarandi umsögn var samþykkt einróma á fundi miðstjórnar ASÍ 2. febr. 1984:

„Alþýðusamband Íslands þakkar það tækifæri sem því er gefið til að segja álit sitt á framlögðum frumvörpum um tekju- og eignarskatt og frádrátt vegna fjárfestingar í atvinnurekstri.

Ríkisstjórninni hefur með markvissum aðgerðum tekist að fjarlægja fjórða hluta kaupgetu almenns launafólks. Í framhaldi af þeim drjúga árangri hefur verið ákveðið að auka skattbyrði tekjuskatts og útsvars um nálega 1½% tekna á þessu ári.

Atvinnureksturinn nýtur hinna lágu launa enda hefur afkoma í flestum greinum, utan sjávarútvegs, sjaldan verið betri. Til að styrkja fyrirtækin enn frekar eru nú til umræðu tillögur um hækkun afskriftarhlutfalla, skattfrelsi fjárfestingar í atvinnurekstri, arðs af hlutabréfum og fjár sem notað er til hlutafjárkaupa. Starfsmönnum skal einnig heimilt með skattfrelsi að kaupa hlutabréf í því fyrirtæki sem þeir starfa hjá, í þeim fáu tilfellum þar sem slík bréf kunna að vera til sölu. Til að tryggja að slík starfsmannafjárfesting fari ekki í rangan farveg er stjórn viðkomandi hlutafélaga tryggður fulltrúi í stjórn þess starfsmannasjóðs sem hlutabréfin kaupir.

Greinilegt er að umrædd frumvörp eru skýrt og markvisst framhald af fyrri ákvörðun stjórnvalda um tilflutning fjár í þjóðfélaginu. Stefnan hvílir öll á þeirri forsendu að fátækur maður, sem fær fé í hendur, sé líklegur til að nýta það í mat, klæði eða annað það sem þjóðfélaginu verður að litlu gagni. Sá ríki, sem lifir í vellystingum praktuglega, sé líklegri til að veita því í þjóðfélagslega nytsama framkvæmd.

Umsögnin er einföld: Tillögurnar eru edlilegur þáttur í þeirri samfelldu stefnu ríkisstjórnarinnar að gera þá fátæku fátækari og þá ríku ríkari. Alþýðusambandið getur ekki gert þá stefnu að sinni.“

Virðingarfyllt,
Ásmundur Stefánsson.

Fylgiskjal II.

Fjárhags- og viðskiptanefnd
efri deildar Alþingis.

Reykjavík, 7. febr. 1984.

Stjórn B.S.R.B. hefur verið sent til umsagnar frumvarp til laga um breyting á lögum nr. 75 14. september 1981, um tekjuskatt og eignarskatt, sbr. lög nr. 21 23. mars 1983, um breyting á þeim lögum, og frumvarp til laga um frádrátt frá skattskyldum tekjum manna vegna fjárfestingar í atvinnurekstri.

Í því sambandi ályktar stjórn B.S.R.B. eftirfarandi:

Í þeim kjarasamningaviðræðum, sem nú standa yfir, hefur B.S.R.B. lagt sérstaka áherslu á kjör hinna lægst launuðu, sbr. 1. lið kröfugerðar B.S.R.B. dags. 10. jan. 1984, sem hljóðar svo:

„Þegar í stað verði bættur hlutur þeirra, sem við lökust kjör búa, og við það miðað að enginn hafi dagvinnulaun undir 15 þúsund krónum á mánuði. Hluti kjarabóta að þessu

marki mætti felast í breytingum án beinnar hækkunar launastigans, t. d. hröðun uppfærslu sérstaklega milli lægstu launaflokka B.S.R.B., hækkun barnabóta og tekjutryggingar lífeyrisþega, neikvæðum tekjuskatti og hækkun skattleysismarka við álagningu tekjuskatts og útsvars.“

Eins og hér kemur fram telur B.S.R.B. að eins megi bæta kjör hinna lægst launuðu í gegnum breytingar á skattbyrði, þ. m. t. aukning neikvæðra skatta eins og með beinum kauphækkunum. Til að ígildi kröfunnar um 15 þúsund króna lágmarkslaun rúmist innan skattleysismarka miðað við árið 1983 og kaupmátt 15 þúsund í september s. l. þyrftu skattfrelsmörk að hækka verulega.

Leggur B.S.R.B. áherslu á að hlutur láglaunafólks verði stórlega bættur með frumvörpum þessum, en frumvörpin stefna í gagnstæða átt. Frumvörpin eru augljóslega sniðin með það í huga að létta skattbyrði atvinnurekenda og því telja stjórnvöld greinilega svigrúm fyrir hendi hjá ríkissjóði sem ætti fremur að verja til að gera stórátak í málefnum láglaunafólks.

Þá eru í frumvarpi til laga um frádrátt frá skattskyldum tekjum manna vegna fjárfestingar í atvinnurekstri nýmæli um starfsmannasjóði. Í 13. gr. frumvarpsins kemur fram að opinberir starfsmenn eru þarna undanskildir.

Stjórn B.S.R.B. vill taka fram að hún telur starfsmannasjóði almennt mjög athyglisverða sem hluta úrlausna í atvinnu- og efnahagsmálum. Á hinn bóginn er það form þeirra, sem fram er sett í frumvarpinu, of þröngt og alls ófullnægjandi. Bandalagið er því andvígt frumvarpinu eins og það liggur fyrir.

Virðingarfyllt.
F. h. Bandalags starfsmanna
ríkis og bæja,
Kristján Thorlacius.